

SEKCE PRO INSOLVENČNÍ PRÁVO

Dne 14.6.2023 zasedala Sekce pro insolvenční právo České advokátní komory (dále jen „Sekce“). Předseda Sekce JUDr. Michal Žižlavský přivítal přítomné členy a hosty z Ministerstva spravedlnosti (MŠP) a zahájil zasedání Sekce.

STAV IMPLEMENTACE SMĚRNICE O RESTRUKTURALIZACI A INSOLVENCÍ („ODDLUŽOVACÍ“ NOVELA, ZÁKON O PREVENTIVNÍ RESTRUKTURALIZACI)

Náměstek člena vlády Ing. Bc. Radomír Daňhel, MBA, LL.M. uvedl, že co se týče oddlužovací novely insolvenčního zákona, která implementuje evropskou směrnicí o restrukturalizaci a insolvenci, tak tato se nachází v současné době v Legislativní radě vlády, tedy ve fázi před předložením vládě.

Co se týče zákona o preventivní restrukturalizaci, ten již prošel 2. čtením v Poslanecké sněmovně a pokud proběhne 3. čtení v červnu nebo červenci, lze očekávat účinnost nového zákona ještě dříve než k 1.1.2024, a to pravděpodobně k 1.9.2023.

ÚČTOVÁNÍ ODMĚNY ZA SEPIS NÁVRHU NA POVOLENÍ ODDLUŽENÍ (PODKLADOVÝ MATERIÁL PRO PŘEDSTAVENSTVO ČAK OHLEDNĚ ROZPORNÉHO VÝKLADU MŠP A ČAK)

Předseda Sekce informoval o jednání, které měl včera na MŠP s náměstkem člena vlády Mgr. Karlem Dvořákem a vrchní ředitelkou, sekce dohledu a justice JUDr. Klárou Cetlovou. Jednání bylo zaměřeno na vyjasnění sporných záležitostí, které se týkají ust. § 390a IZ. Jednání bylo velmi konstruktivní. Předseda Sekce následně požádal přítomného Mgr. Karla Dvořáka o shrnutí závěrů jednání.

Mgr. Karel Dvořák zrekapituloval výsledek jednání takto:

- *MSp nemá ambici určovat, co má ČAK kárně postihovat.*
- *MSp by přivítalo k dané problematice přijetí stanoviska Sekce jako oficiálního výkladového stanoviska ČAK postupem dle § 7 odst. 1 písm. f) usnesení sněmu České advokátní komory č. 3/1999 Věstníku, kterým se schvaluje organizační řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „organizační řád ČAK“).*
- *Poté co ČAK přijme oficiální výkladové stanovisko, MSp upraví edukační video umístěné na jejich oficiálních webových stránkách, a to způsobem, že z něj vyjme spornou část, která se týká způsobů úhrady odměny advokáta dle ust. § 390a odst. 5 IZ nebo ji nahradí prostou citací zákona.*
- *Ohledně nežádoucích jevů v oblasti oddlužení bude vhodné nastavit způsob komunikace mezi MSp a ČAK obdobným způsobem jako v případě problematiky tzv. vinklářů.*
- *Bylo by vhodné připravit společně zpřesnění právní úpravy, dnes obsažené v ust. § 390a IZ tak, aby se do budoucna předešlo výkladovým problémům. Z tohoto pohledu není šťastné ani uvedení fixní částky odměny přímo v zákoně. Bude vhodné zvážit praktičtější řešení (úprava vyhláškou).*

Na to navázal náměstek člena vlády Mgr. Antonín Stanislav, Ph.D. s tím, že na počátku srpna 2023 se bude konat jednání poradní skupiny ministra spravedlnosti S22, které bude zaměřené na novelizaci insolvenčního zákona a zákona o insolvenčních správcích. Zde by bylo vhodné uvedené záležitosti projednat. Úprava nebo nahrazení ust. § 390a IZ jsou možné buď v rámci připravované revizní novely anebo spíše (z časových důvodů) v rámci pozměňovacího návrhu k oddlužovací novele insolvenčního zákona, která se nachází ve fázi před předložením vládě (viz výše).

Ing. Bc. Radomír Daňhel, MBA, LL.M k tomu uvedl, že druhou variantu považuje za vhodnější a rychlejší. Konkrétní výši odměny doporučuje řešit prováděcím předpisem, který bude třeba přijmout již z toho důvodu, že se bude měnit insolvenční zákon.

Následně se členové Sekce věnovali textu bodu 1.3 výkladového stanoviska Sekce z roku 2018 s tím, že z diskuse vyplynuly nad rámec obsahu stanoviska tyto názory:

- *Z pohledu daně z přidané hodnoty je datem uskutečnění zdanitelného plnění již samotný sepis a podání návrhu na povolení oddlužení a insolvenčního návrhu a není tedy logické oddělovat úhradu odměny od okamžiku zdanitelného plnění.*
- *Pojem „uplatnění“ používá zákon nejen v případě ust. § 390a odst. 5 IZ, ale i v ust. § 109 odst. 1 písm. a) IZ a není tím v obou případech myšleno nic jiného než to, že pokud není odměna uhrazená před zahájením insolvenčního řízení, lze ji uplatnit po zahájení insolvenčního řízení pouze způsobem, který stanoví insolvenční zákon (ne obecnou žalobou).*
- *V případě oddlužení má dispoziční oprávnění dlužník, dlužník je ten, kdo odměnu standartně hradí a u koho se v případě, že ji nezplatí před zahájením insolvenčního řízení, uplatňuje postup dle insolvenčního zákona. Pokud zaplatí odměnu před zahájením insolvenčního řízení, není co uplatňovat. Nedává smysl formalistický pohled na placení odměny v tom směru, že úhrada je možná jedině po zahájení insolvenčního řízení.*
- *Pokud nebude adekvátním způsobem zabezpečeno financování právní služby spočívající v sepisu a podání návrhu na povolení oddlužení a insolvenčního návrhu advokáty, hrozí nedostupnost této služby, a to zejména v menších obcích. Tím by byla vytvořena faktická bariéra vstupu do procesu oddlužení. V současné době sepisují odhadem 70% návrhů povolení oddlužení advokáti.*
- *Povinný sepis návrhů ze strany advokátů výrazně zvýšil procento povolených oddlužení. Kvalita a právní úroveň návrhu v tomto procesu hraje významnou roli, jakkoli advokát odpovídá za kvalitu činnosti (služby) nikoliv za výsledek (oddlužení nemusí být povoleno nebo schváleno z důvodu, které nejsou na straně sepisovatele návrhu).*

Následně byly identifikovány drobné překlepy ve zmiňovaném stanovisku Sekce z roku 2018.

Co se týče bodu 1.3 daného stanoviska:

- *V prvním odstavci se vypustí v první větě slova „ve lhůtě 30 dnů od rozhodnutí o úpadku, spojeného s rozhodnutím o oddlužení“ a odkaz na ust. § 136 odst. 3 IZ v závorce a v další závorce se opraví „IK“ na „IZ“.*
- *V druhém odstavci se v závorce doplní § 109 odst. 1 písm. a) IZ.*
- *V třetím odstavci se v závorce opraví § 160 odst. 2 IZ na zejm. § 169 odst. 2 IZ.*
- *V odstavci pět se za § 203 doplní IZ.*

Opravený text zní:

Stanovisko ke způsobu uplatnění odměny advokáta za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení a insolvenčního návrhu podle insolvenčního zákona (dále jen „IZ“)

- (1) Ze zákona plyne, že advokát může odměnu za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení anebo také insolvenčního návrhu **uplatnit** pouze v insolvenčním řízení (§ 390a odst. 5 IZ). S ohledem na to, že jde o pohledávku postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou (§ 390a odst. 5 IZ in fine), uplatňuje se tato pohledávka vůči osobě s dispozičním oprávněním (§ 203 odst. 1 IZ), kterou je v daném případě dlužník (§ 229 odst. 3 písm. a) anebo e) IZ).
- (2) Insolvenční zákon standardně používá pojem **uplatnění** pohledávky pro označení (specifického) způsobu **vymáhání** nesplněné pohledávky v insolvenčním řízení. Nahrazuje tím obecný předpis, podle kterého se uplatňují pohledávky žalobou u příslušného soudu. Podle insolvenčního zákona se v insolvenčním řízení místo toho uplatňují přihláškou (§ 109 odst. 1 písm. a) a 110 odst. 1 IZ).
- (3) Pokud zanikla pohledávka uhrazením před zahájením insolvenčního řízení, není co uplatňovat (vymáhat). Touto optikou tedy nic nebrání tomu, aby dlužník uspokojil pohledávku advokáta před zahájením insolvenčního řízení. V takovém případě advokát nebude žádnou pohledávku mít a nebude tedy mít co uplatňovat (vymáhat). S ohledem na charakter pohledávky (zejm. § 169 odst. 2 IZ) nevzniká při tomto postupu riziko neúčinného právního úkonu, které by zde mohlo být v případě jiného věřitele.
- (4) V principu tak přicházejí v úvahu tyto možnosti postupu ohledně odměny dle 1.1.4 a):
 - a) advokát přijme odměnu od dlužníka (příp. jiné osoby) před zahájením insolvenčního řízení, jeho pohledávka zanikne a není třeba ji uplatňovat (vymáhat) postupem dle § 203 IZ,
 - b) advokát přijme od dlužníka zálohu na odměnu před zahájením insolvenčního řízení, po zahájení řízení uplatní svou pohledávku postupem dle § 203 IZ, pak využije složenou zálohu v souladu s pokyny klienta k uspokojení své pohledávky a oznámí zánik pohledávky insolvenčnímu správci (arg. § 203 odst. 1 věta druhá IZ),
 - c) advokát po podání návrhu na povolení oddlužení uplatní svou pohledávku v insolvenčním řízení, vyčká, až bude uhrazena, a nebude-li uhrazena bez zbytečného odkladu, povede o její zaplacení spor (§ 203 odst. 4 IZ).

- (5) Z pohledu procesní ekonomie se jeví úhrada pohledávky na odměnu advokáta před zahájením insolvenčního řízení jako možná. Po advokátovi nelze spravedlivě požadovat, aby poskytoval ve větší míře právní služby, pak uplatňoval nároky na svou odměnu postupem dle § 203 IZ, a v případě, že nebudou pohledávky hrazeny, vedl spory o jejich úhradu.

Předseda Sekce dal hlasovat o návrhu, aby byl výše uvedený opravený text bodu 1.3 stanoviska Sekce z roku 2018 navržen představenstvu ČAK k přijetí stanoviska k výkladu právních předpisů dle čl. 7 odst. 1 písm. f) organizačního řádu ČAK a dále k publikaci stanoviska ve Věstníku ČAK.

Členové Sekce hlasovali o návrhu předsedy Sekce takto:

Pro: 18

Proti: 0

Zdržel se: 0

Sekce se shodla v tom, že co se týče změn úpravy odměny za sepis návrhu na povolení oddlužení a insolvenčního návrhu de lege ferenda, je vhodné:

- *Přesunout odměny ze zákona do prováděcího předpisu, a to konkrétně do vyhlášky o odměně insolvenčního správce o náhradách jeho hotových výdajů (legislativní odkaz bude v IZ).*
- *Zavést kromě odměny paušální náhradu nákladů, a to jak pro advokáty, notáře, soudní exekutory a insolvenční správce, tak pro akreditované osoby, a to ve výši, která odpovídá paušální náhradě hotových výdajů advokáta.*
- *Navýšit odměnu za sepis návrhu o 50% .*

Sekce se shodla na tom, že koncept změny navrhne Mgr. Martin Ludvík do 21.6.2023, který s tímto souhlasí, a to s tím, že jej následně do 23.6.2023 doplní a připomínkují Mgr. Lukáš Stoček a Mgr. Roman Macháček. V kopii komunikace ponechají předsedu Sekce, který připomínkový návrh jako záměr následně projedná s MSp.

Dále byla ustanovena pracovní skupina na přípravu zbývající části vyhlášky o odměnách insolvenčních správců ve složení Mgr. Roman Macháček, JUDr. Jaromír Císař, Mgr. Lukáš Stoček a JUDr. Adam Sigmund. Organizaci pracovní skupiny zajistí Mgr. Roman Macháček s tím, že termín zpracování tezí vyhlášky se stanoví do konce června 2023. Následně by byly

teze poskytnuty MSp a byl by dohodnut termín jejich projednání na kterém bude vítána, kromě předsedy Sekce, i přítomnost členů pracovní skupiny.

PROVOZOVNY INSOLVENČNÍCH SPRÁVCŮ

Mgr. Petr Veselý zrekapituloval podkladový materiál dříve ustavené pracovní skupiny k provozovně insolvenčních správců, který tvoří přílohu tohoto zápisu. V navazující diskusi se členové Sekce shodli na tom, že jde o kvalitně zpracovaný materiál s tím, že pouze doporučují vypustit bod 15 z kapitoly E. Závěr a doporučení.

Předseda Sekce dal hlasovat o přijetí podkladového materiálu jakožto stanoviska Sekce, a to bez bodu 15 z kapitoly E. Závěr a doporučení.

Členové Sekce hlasovali o návrhu takto:

Pro: 17 (Mgr. Petr Kuhn již nebyl nepřítomen) **Proti: 0**

Zdržel se: 0

RŮZNÉ

Z důvodu času nebyly projednány další záležitosti.

V Praze dne 14. června 2023

Ověřil a schválil:

JUDr. Michal Žižlavský, předseda Sekce pro insolvenční právo

Sepsala:

Mgr. Kamila Šrolerová, Odbor vnější a vnitřní legislativy